

Članak 65. stavak 3. – informacije o načinu utvrđivanja, u skladu s nacionalnim pravom, učinaka sudskih odluka iz članka 65. stavka 2. Uredbe

O parnici se obavještava treća osoba, koja nije stranka u sporu, radi upoznavanja s činjenicom da se vodi parnica o sporu u kojem odluka može imati posredan pravni učinak i na obaviještenog. Ako tužitelj ili tuženik trebaju treću osobu obavijestiti o započetoj parnici, da bi se time zasnovaio stanoviti građanskopravni učinak, oni mogu, sve dok se parnica pravomoćno ne dovrši, to učiniti podneskom preko parničnog suda, u kojem će navesti razlog obavijesti i u kakvu se stanju nalazi parnica. Stranka koja je treću osobu obavijestila o parnici ne može zbog toga tražiti prekid otpočete parnice, produljenje rokova ili odgodu ročišta.

Treća osoba koja ima pravni interes da jedna od stranaka uspije u parnici može se, ali ne mora, pridružiti toj stranci. Ako se odluči umiješati, izjavu o miješanju može dati na ročištu ili u pisanom podnesku koji se dostavlja objema strankama. Treća osoba koja stupa u parnicu ne postaje stranka u postupku, već stječe status umješača koji mora primiti parnicu u onom stanju u kakvom se nalazi u trenutku kada se umiješa u parnicu, a njegove radnje ne smiju biti u suprotnosti s radnjama poduzetim od stranke kojoj se pridružio.

Hrvatsko pravo poznaje tri kategorije umješača: običnog umješača, umješača s položajem jedinstvenog suparničara (pravni učinak presude se odnosi i na umješača jednako kao i na parničnu stranku) i umješača sui generis (miješanje državnog odvjetnika i centra za socijalnu skrb u parnicu). U slučaju da nije navedeno o kojem umješaču je riječ pretpostavlja se da se radi o običnom umješaču.

Pravomoćna presuda koja je donesena u parnici o kojoj je treća osoba obaviještena ili u kojoj je sudjelovala kao umješač proizvodi prema njoj specifičan pravni učinak koji se obično naziva intervencijski efekt, koji ove osobe mogu od sebe otkloniti uspješnim isticanjem prigovora *male gesti vel conducti processu*. Naime, ako se protiv treće osobe, koja je obaviještena ili koja je kao umješač sudjelovala u sporu o kojem je obaviještena, pokrene nova parnica, u toj novoj parnici treća osoba koja je obaviještena ili je bivši umješač, pri reguliranju svojih spornih odnosa sa strankom kojoj se u ranijoj parnici pridružila, neće moći tvrditi da spor, onako kako je tijekom tog postupka izložen sudu, nije pravilno riješen, no pravomoćna presuda ne djeluje prema umješaču apsolutno.

Naime, ako je stranka poduzimala procesne radnje za koje je znala da pogoršavaju njen procesni položaj ili ako je propuštala poduzimati procesne radnje iako je znala da bi njima, s obzirom na argumente kojim je raspolagala, mogla poboljšati svoj procesni položaj, ili ako je načelno povoljnim procesnim radnjama svog umješača oduzimala procesno značenje opozivajući ih ili poduzimajući radnje koje su s njima u suprotnosti, pravomoćnoj presudi ranije donesenoj u sporu između stranke kojoj se umješač bio pridružio i njenog protivnika može se osporiti intervencijski efekt u odnosu na bivšeg umješača.

Postojanje pretpostavki da je umješaču bilo omogućeno da u parnici poduzima sve radnje koje doprinose pozitivnom ishodu spora presumira se sve dok se u povodu prigovora bivšeg umješača ne utvrdi suprotno.

Posljedice obavještavanja su procesne i građanskopravne prirode. Stranka koja je obavještavanje izvršila može se u naknadnoj parnici protiv obaviještenog pozvati na tzv. intervencijski efekt pravomoćne presude bez obzira je li se treća osoba stupila u parnicu kao umješač ili ne (na primjer: ako je štetnik propustio sudjelovati kao umješač u parnici između oštećenika i osiguratelja, iako ga je osiguratelj pozvao da se umiješa u parnicu, ne može u regresnoj parnici koju protiv njega vodi osiguratelj isticati prigovore koje je mogao isticati u parnici vođenoj između osiguratelja i oštećenika). Obavještavanje je relevantno i za prekid zastarijevanja, prekid dospelosti i za ostvarivanje zahtjeva za odgovornost zbog nedostatka stvari.

Obavijest treće osobe o parnici ne utječe na odnos između treće osobe koja je o toj parnici obaviještena i protivnika stranke kojoj se umješač pridružio, osim u situaciji kad je treća osoba odlučila da se parnici pridruži kao umješač.

Članak 74. — opis nacionalnih pravila i postupaka u vezi s izvršenjem

Postupak izvršenja (ovrhe) u Republici Hrvatskoj reguliran je odredbama Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17; dalje u tekstu: OZ).

Navedenim zakonom uređen je postupak po kojemu sudovi provode prisilno ostvarenje tražbina na temelju ovršnih isprava (ovršni postupak). U postupku provedbe ovrhe sudjeluju i Financijska agencija - pravna osoba koja provodi ovrhu prema odredbama OZ-a i zakona kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima, poslodavci, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, te druga zakonom predviđena tijela.

Općinski sudovi stvarno su nadležni određivati ovrhu, osim ako rješavanje tih predmeta nije izrijekom povjereno drugom sudu, tijelu ili osobi. Sudovi nadležni određivati ovrhu ovlašteni su postupati i u povodu pravnih lijekova podnesenih protiv rješenja o ovrshi te drugih odluka koje su donijeli u povodu prijedloga za ovrhu. Mjesna nadležnost određena OZ-om je isključiva (npr. za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na nekretnini i za provedbu te ovrhe mjesno je nadležan sud na čijem se području nekretnina nalazi).

Ovršni postupak u prvom i drugom stupnju vodi i odluke donosi sudac pojedinac, ako OZ-om nije određeno da postupak vodi i odluke donosi javni bilježnik.

Postupak pokreće ovrhovoditelj podnošenjem prijedloga za ovrhu na temelju ovršne isprave nadležnom sudu. Iznimka od ovog pravila postoji kada ovrhovoditelj podnosi Financijskoj agenciji (FINA) zahtjev za izravnu naplatu na temelju ovršne isprave (npr. pravomoćne sudske presude). Ovo je dopušteno samo u slučaju kada se radi o ovrshi na novčanoj tražbini ovršenika (izravna naplata novčane tražbine). Tada FINA ne donosi rješenje o ovrshi, već primjerak ovrhovoditeljevog zahtjeva sa svim podacima dostavlja ovršeniku.

Predmet ovrhe su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine. Sredstva ovrhe su ovršne radnje, odnosno radnje osiguranja ili sustav takvih radnji kojima se po zakonu tražbina prisilno ostvaruje ili osigurava.

Sud određuje ovrhu onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u ovršnom prijedlogu. Ako je predloženo više sredstava ili više predmeta ovrhe, sud će, na prijedlog ovršenika, ograničiti ovrhu samo na neka od tih sredstava, odnosno predmeta, ako su dovoljni za ostvarenje tražbine.

Može li neka stvar ili neko pravo biti predmet ovrhe, odnosno je li ovrha na nekoj stvari ili pravu ograničena, ocjenjuje se s obzirom na okolnosti koje su postojale u vrijeme podnošenja ovršnog prijedloga.

Člankom 212. OZ-a propisana su posebna pravila o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koja su izuzeta od ovrhe ili na kojima je ovrha ograničena, dok su člancima 241. i 242. OZ-a propisana posebna pravila o izuzimanju i ograničenju ovrhe kod imovine pravnih osoba. Jedno od osnovnih načela ovršnog postupka propisuje da je sud pri provedbi ovrhe i osiguranja dužan paziti na dostojanstvo ovršenika te na to da ovrha za njega bude što manje nepovoljna. Protiv rješenja donesenoga u prvom stupnju može se izjaviti žalba, ako OZ-om nije drukčije određeno. Pravodobna i dopuštena žalba protiv sudske odluke o ovrshi na temelju ovršne isprave ne odgađa provedbu ovrhe. Žalba se izjavljuje u roku od osam dana od dostave prvostupanjskoga rješenja, ako OZ-om nije drukčije određeno, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od tri dana.

Sve tražbine koje su utvrđene pravomoćnom sudskom odlukom ili odlukom drugoga nadležnog tijela javne vlasti, ili nagodbom pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, odnosno javnobilježničkim aktom, zastarijevaju za deset godina, pa i one za koja zakon inače predviđa kraći rok zastare.

Tražbine koje nisu utvrđene pravomoćnom sudskom odlukom ili odlukom drugoga nadležnog tijela javne vlasti, ili nagodbom pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, odnosno javnobilježničkim aktom, zastarijevaju za pet godina ako zakonom nije određen neki drugi rok zastare.

Tražbine povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima, pa bilo da se radi o sporednim povremenim tražbinama, kao što je tražbina kamata, bilo da se radi o takvim povremenim tražbinama u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je tražbina uzdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakoga pojedinog davanja. Isto vrijedi za anuitete kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuju glavnica i kamate, ali ne vrijedi za otplate u obrocima i druga djelomična ispunjenja.

Pravo iz kojega proistječu povremene tražbine zastarijeva za pet godina, računajući od dospelosti najstarije neispunjene tražbine. Ne može zastarjeti pravo na uzdržavanje određeno zakonom.

Međusobne tražbine iz trgovačkih ugovora o prometu robe i usluga, odnosno ugovora koje sklope trgovac i osoba javnog prava o prometu robe i usluga te tražbine naknade za izdatke učinjene u vezi s tim ugovorima zastarijevaju za tri godine. Zastara teče odvojeno za svaku isporuku robe, izvršeni rad ili uslugu.

Tražbina zakupnine i najamnine, bilo da je određeno da se plaća povremeno, bilo u jednom ukupnom iznosu, zastarijeva za tri godine. Tražbina naknade štete zastarijeva za tri godine otkad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila. U svakom slučaju ta tražbina zastarijeva za pet godina otkad je šteta nastala. Kad je šteta prouzročena kaznenim djelom, a za kazneni progon je predviđen dulji rok zastare, zahtjev za naknadu štete prema odgovornoj osobi zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za zastaru kaznenog progona.

Nakon proteka roka od godine dana zastarijevaju tražbine za isporučenu električnu i toplinsku energiju, plin, vodu, za dimnjačarske usluge i za održavanje čistoće, kad je usluga obavljena za potrebe kućanstva, radiopostaje i radiotelevizijske postaje za uporabu radioprijamnika i televizijskog prijamnika, pošte, telegrafa i telefona za uporabu telefona i poštanskih pretinaca te druge njihove tražbine koje se naplaćuju u tromjesečnim ili kraćim rokovima, tražbina pretplate na povremene tiskovine, računajući od isteka vremena za koje je tiskovina naručena.

Tražbine ugovaratelja osiguranja, odnosno treće osobe iz ugovora o osiguranju života zastarijevaju za pet, a iz ostalih ugovora o osiguranju za tri godine, računajući od prvog dana poslije proteka kalendarske godine u kojoj je tražbina nastala. Tražbine osiguratelja iz ugovora o osiguranju zastarijevaju za tri godine. Zastara tražbine koja pripada osiguratelju prema trećoj osobi odgovornoj za nastupanje osiguranog slučaja počinje teći kad i zastara tražbine osiguranika prema toj osobi i navršava se u istom roku.

Članak 75. točka (a) — imena i kontaktni podaci sudova kojima se sukladno članku 36. stavku 2., članku 45. stavku 4. i članku 47. stavku 1. podnose zahtjevi
U Republici Hrvatskoj zahtjevi se podnose nadležnim općinskim sudovima u građanskim stvarima i nadležnim trgovačkim sudovima u trgovačkim stvarima.

Svi općinski sudovi nadležni su odlučivati o priznavanju i izvršenju odluka stranih sudova.

Članak 75. točka (b) — imena i kontaktni podaci sudova kojima se sukladno članku 49. stavku 2. podnosi pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za odbijanje izvršenja

Pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za odbijanje izvršenja u Republici Hrvatskoj podnosi se županijskom sudu preko nadležnog općinskog suda u građanskim stvarima i Visokom trgovačkom sudu preko nadležnog trgovačkog suda u trgovačkim stvarima.

Kliknite na poveznicu u nastavku za pregled svih nadležnih tijela povezanih s ovim člankom.

Popis nadležnih tijela

Članak 75. točka (c) — imena i kontaktni podaci sudova kojima se sukladno članku 50. podnosi daljnji pravni lijek

Sukladno važećem nacionalnom zakonodavstvu ne postoje sudovi kojima se podnosi daljnji pravni lijek.

Članak 75. točka (d) — jezici prihvatljivi za prijevode potvrda koje se odnose na sudske odluke, vjerodostojne isprave i sudske nagodbe

Nije primjenjivo.

Članak 76. stavak 1. točka (a) — pravila o nadležnosti iz članka 5. stavka 2. i članka 6. stavka 2. Uredbe

U pogledu nadležnosti u građanskim i trgovačkim stvarima čl. 46. Zakona o međunarodnom privatnom pravu (NN 101/17), koji je na snazi od 29.01.2019. godine, određuje nadležnost suda Republike Hrvatske u sporovima s međunarodnim elementom. Navedena odredba izrijekom propisuje primjenu Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o nadležnosti i priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima od 12. prosinca 2012. (SL L 351, 20.12.2012.) unutar njenog polja primjene, te proširuje primjenu iste i na situacije s državljanima trećih država. Stavkom 3. ostavlja se mogućnost izbora nadležnog suda treće države ukoliko sud Republike Hrvatske ili neke druge države članice Europske unije nije isključivo nadležan.

Članak 76. stavak 1. točka (b) — pravila o obavješćivanju trećih strana iz članka 65. Uredbe

U Republici Hrvatskoj obavješćivanje trećih strana regulirano je člankom 211. Zakona o parničnom postupku.

Članak 76. stavak 1. točka (c) — konvencije iz članka 69. Uredbe

Sporazum između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Narodne Republike Bugarske od 23.3.1956. o uzajamnoj pravnoj pomoći,

Ugovor između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Čehoslovačke Republike od 20.1.1964. o reguliranju pravnih odnosa u građanskim, porodičnim i krivičnim stvarima,

Konvencija između Vlade Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Vlade Francuske Republike od 18.5.1971. o priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima,

Sporazum između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Kraljevine Grčke od 18.6.1959. o uzajamnom priznavanju i izvršenju sudskih odluka,

Ugovor između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Narodne Republike Mađarske od 7.3.1968. o uzajamnom pravnom saobraćaju,

Ugovor između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Narodne Republike Poljske od 6.2.1960. o pravnom saobraćaju u građanskim i krivičnim stvarima,

Ugovor između Rumunjske Narodne Republike i Federativne Narodne Republike Jugoslavije od 18.10.1960. o pravnoj pomoći,

Konvencija između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Talijanske Republike o uzajamnoj pravnoj pomoći u građanskim i upravnim stvarima, potpisana u Rimu 3. prosinca 1960.,

Ugovor između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Republike Austrije o uzajamnom pravnom saobraćaju, potpisan u Beču 16. prosinca 1954.,

Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima od 7.2.1994.

Posljednji put ažurirano: 26/03/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.